

DOMOLJUB

Glasiilo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 30 K na leto. —
Za inozemstvo 50 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Veliki „uspehi“ samostojnežev.

Samostojneži so v strašnih škripcih. Vsi vrabci po strehah že čivkajo, kako so v Belgradu za Judeževe groše prodali svobodo in samoupravo slovenskega kmeta in jo izročili srbijanskim politikarjem-kapitalistom.

To izdajstvo, ki bo stalo Slovence same vsako leto par sto milijonov kron (uradni dokaz je državni proračun), je tako vnebovpijoče, da bi ga samostojneži radi z vso silo prepili.

V ta namen si na vse načine lastijo vsako zaslugo, ki so si jih pridobili drugi in Kmetijski list ima silno neprijetno nalogo, dokazovati, kaj so samostojneži vse dosegli. Tako so »dosegli« prosto žganjekuho, »dosegli« so znižano carino pri izvozu živine (dasi je znano, da so ravno naši poslanci vse svoje sile zastavili v to), zdaj so »dosegli« celo nekaj za naše fante v Negotinu.

Vsi naši vojaki po južnih krajih z liberalnimi oficirji vred priznavajo, da so bili edinole naši časopisi in naši poslanci, predvsem poslanec Brodar, ki so se od začetka zavzemali za naše fante in da so bili ravno liberalci, najboljši prijatelji samostojnežev, tisti, ki so nas zato neprestano napadali, češ da pišemo in delamo proti vojaštvu; pa se pojavi »Kmetijski list« in baha: mi smo dosegli.

Da, hudo peče judeževo izdajstvo, da je treba toliko flajštrov.

Da bodo pa slovenski kmetje tudi od druge strani poznali velike »uspehe« samostojnežev, jih par naštejemo:

1. Slovenski in hrvaški kmet morata plačati 1200 milijonov kron turškim veleposestnikom. Za to so glasovali samostojneži.

2. Po letošnjem proračunu plačamo Prečani, torej Slovenci in Hrvatje, 3000 milijonov kron več davka kot ga potrebujemo. Tak proračun je predložila vlada, v kateri imajo svojega zastopnika tudi samostojneži.

3. Po novi centralistični ustavi bomo morali samo Slovenci plačevati par sto milijonov (letos nekaj čez 200 milijonov) davka namesto državljanov po naših južnih pokrajinah. Za to so glasovali samostojneži.

4. Po novi ustavi imajo vso gospodarsko in politično postavodajo v rokah srbski poslanci. Zato bo naš kmet popolnoma odvisen od milosti iz Belgrada, ki je daleč in gluh v najvišji meri. Za to so glasovali samostojneži.

To so »veliki uspehi« samostojnežev, pa »Kmetijski list« o njih vztrajno molči. Že ve, zakaj.

Josip Kremen:

Konstituanta naj izgine!

Poslanci, ki jih je izvolilo ljudstvo dne 29. novembra 1920 in poslalo v Belgrad, so imeli edini in glavni namen: izdelati novi državni, ki smo jo zgradili v viharju svetovne vojne, ustavo. Ustava je temelj, na katerega zida potem redni državni zbor celotno zakonodajo, je okvir, v katerem deluje upravni aparat.

Na Vidov dan, dne 28. junija t. l. je bila jugoslovanska ustava s pičlim številom 13 glasov sprejeta. Vsi vemo, da je ta ustava slaba, ker je centralistična in meče Slovence, Hrvate, Srbe, Arnavte, Turke,

Cigane, Mažare, Nemce, Italijane vse v en koš, ker vemo, da po njej Slovenci in Hrvatje nismo enakopravni, marveč bomo vedno preglasovani od Srbov, ki jih je več. Slaba je ta ustava, ker ne jamči kmetiškemu ljudstvu tistih pravic, ki mu gredo po njegovi odločujoči važnosti in številu, slaba je, ker ščiti peščico bankirjev in denarnih mogotcev, kmetu in delavcu pa nalaga težka davčna bremena, slaba je, ker usužnjuje katoliško cerkev in hoče s silo zatreti katoliško prepričanje hrvatsko-slovenskega ljudstva, slaba je, ker ne nalaga ministrom večje odgovornosti, slaba, ker ne dopušča kontrole nad odločujočimi činitelji, slaba, ker ne sloni na zaupanju Slovencev in Hrvatov, ki so v ogromni večini odklonili centralizem, slaba je ta ustava od vrha do tal.

To niso demagoške besede. Že danes

se oglašajo vladni listi, ki priznavajo, da ustava ne odgovarja dejanskim potrebam in da se bo morala spremeniti v bistvenih določbah.

Toda naj bo ustava kakršnakoli: Sprejeta je in amen! Ko bo prišel čas in na pravo mesto pravi ljudje, bodo že zasukali tiste paragrafe, da bo prav. Eno pa je gotovo: Konstituanta, ki je dovršila in sprejela ustavo, je izpolnila svojo nalogo in cilj, čeprav slabo po zaslugi Samostojnežev in liberalcev, ki so glasovali za malenkostno nagrado 250 milijonov dinarjev turškim veleposestnikom, katere bo moral plačevati tudi »centralizirani« slovenski kmet.

Zato naj gre konstituanta spat! Ta vlada, ki se dobro zaveda, da ji je ljudstvo obrnilo hrbet, pa še ne misli na to. Konstituanta hoče spremeniti v redni državni zbor, da bi tako s pomočjo žandarjev in bajonetov še naprej slonela kot tiger na tilniku delavnega ljudstva. A! o pravem času kličemo: Razrešite poslance dolžnosti, razpusnite konstituanto in razpišite takoj volitve za redni državni zbor!

Spomniti moram na tem mestu na občinske volitve v Sloveniji, ki so se vršile dve leti. Dr. Žerjav je bil — kot znano — izdelal občinski volivni red, po katerem je bil dal volivno pravico samo »nobel« gospem in gospodičnam, da bi tako po občinah treščil »klerikalizem« ob tla. Samostojni so že dva meseca prej imeli vsa navodila in volivni red od vlade v rokah, sestavljali so že »gospodarske« stranke in lovili z lažmi in goljufijami podpise. Pa dr. Žerjava je odnesel vihar. Pod zopetno dr. Brejčevu ljubljansko vlado se je bil izpremenil občinski volivni red tako, da so imeli volivno pravico vsi 21 let stari državljani in državljanke. Ta volivni red je bil sprejet od ministrskega sveta in podpisan od prestolonaslednika Aleksandra. Deželna vlada je bila že vse pripravila za volitve in tudi določila dan. Tedaj so vstali liberalni in samostojni intrigantje za hrbtom, volitve so se zavlekle, nato pa je prišla radikalno-liberalna, samostojna vlada, ki je snedla regentov podpis in po svoje prikrojila občinski vol. red, da bi tako ja dobila občine v svoje roke. Pa so se uredali, gospodje! Tepeni so bili pri občinskih volitvah tako neusmiljeno, da gospod mini-

ster za poljedelstvo mesar Ivan Pucelj po Sloveniji najraje »incognito« (skrivaj) hodijo.

Nekaj sličnega nameravajo liberalci v obzoru samostojnih sedaj. Mesto da bi koj razpisali volitve na podlagi volivnega reda za konstituanto, »pripravljajo« nov volivni red, seveda tak, ki bi pomagal s pomočjo vlade, glavarstev in žandarjev liberalcem in samostojnim na noge. To je zopet eno novo nasilje, ki ga počenja slovenska svobodomiselna klika v Belgradu.

Kakor nam to ni prav, povemo pa jim, da se ne bojimo nobenega še tako »oštucenega« volivnega reda po volji liberalcev-samostojnežev. Naj ga skrupcajo, kakor ga hočejo, samo to naj gledajo, da se zdaj kmalu spravijo od korit, ko je ustava sprejeta in ko so poslanci dovršili svojo nalogo, kmalu naj razpišejo nove volitve za državni zbor, in naše ljudstvo bo že pokazalo, kako obrajta birte in mesarje, ki so 1920. obljubovali kmetom republiko in avtonomijo ter nebesa, potem pa slovensko ljudstvo prodali, Slovenijo pa razkosali kot judje Kristusov plašč!

Slovenski kmet je izpregledal. Tudi »gospodje« v Belgradu bodo »izpregledali«. Sodbe se boje, zato se drže korit kot klop za uhom.

Delo naših poslancev.

Poslanec Škulj se je v Belgradu zavzel za naša županstva. Dandanes vlada tak — namreč preobremenjuje občinske urade, da je skoro nemogoče shajati brez nenastavljenega tajnika tudi malim občinam na deželi ne. Sosebno vojaška oblast dajesilnega posla. Zato je poslanec zahteval, ali naj vojno ministrstvo vojaško pisarniško delo v občini izroči posebnim uradnikom pri glavarstvih ali pa naj župane ali tajnike plača za tako zelo naporno delo. Posledica tega nastopa je, da se že pripravlja sprememba v označenem smislu.

Poslanec Škulj je izposloval za nesrečne pogorelce v Knežji vasi izdatnejšo podporo, kar bo zlasti sedaj ob tej draginji delavcev in živil, v največjem delu kaj prav prišlo nesrečni vasi. Isti poslanec se je takoj po grozni nesreči v Danah pri Cerknici, kjer je pogorelo skoro 20 kmetov, zavzel za nesrečne pogorelce in osebno v Belgradu zabil pri dveh ministrstvih nujno podporo v živilih in denarju. Doseglo se je izdatnejšo podporo v denarju in upati je tudi v živilih. Velika nespamet pa je tudi to, da so ljudje za tako male vsote zavarovani. Kaj pa danes pomeni 1000 Kl! Hitro dvignite zavarovalnino, sicer Bog nas varuj in sv. Florjan ali saj veste, nesreča nikoli ne počiva.

Silno nespametna za naše kraje je zahteva voj. zakona, da mora na voj. naboru za vsako občino biti polovico odbornikov dotične občine prisotnih. Je slučajev, ko je več odbornikov kot nabornikov. Pa tudi draga je naredba. Skoro vsak odbornik hoče biti plačan za dangubo in zahteva povračilo stroškov, tako da po 1000—2000 kron lahko en dan občina izplača za svoje zastopnike pri naboru. Poslanec Škulj je v Belgradu razložil neumestnost te naredbe

za naše kraje in zahteval, naj ostane pri starem, saj župan lahko ta posel sam odpravi; kot župan mora itak poznati vse občane.

Zahteve slovenskih županov.

Na občnem zboru županske zveze dne 10. julija 1921 so se sklenile sledeče resolucije: 1. Poslovanja, zadevajoča vojaščino, naj se odvzamejo županstvu in zopet vrnejo okrajnim glavarstvom. Naj se odpravi naredba, da morajo župan, tajnik in polovica občinskih odbornikov hoditi s fanti k naborom. Posebno naj vojaška uprava spoštuje nedelje in katoliške praznike, da ne bo nastavljala naborov na nedeljo, kakor se to dogaja. — 2. Pobiranje davkov se naj ne izroči občinam, kakor na Hrvaškem, ampak naj ostane sedanji sistem, vendar mora ljudstvo pri odločevanju davkov dobiti upliv in vpogled. Davčna oblast naj plačilne naloge pošilja obdavčencem naravnost, ne pa potom županstev, kakor so si to zadnji čas izmislili. — 3. Odklanja načrt, da se občinam postavijo od države tajniki, ker je to proti avtonomiji občin. Za tajnika, ki jih nastavlja občina, naj daje država za prenešeni delokrog podporo. Tudi odklanjamo zahtevo, da bi morale občine razne tiskovine plačevati iz lastnega. — 4. Avtonomni delokrog občine naj bo velik. — 5. Tudi v novem šolskem zakonu se mora občinam priznati vpliv na šolo, a ne samo plačevanje. — 6. Delovanje občine kot mirovno sodišče naj se prizna!

Po ovinkih.

Nobene stvari ne znajo svobodomiselnici bolj kot napraviti hinavski in nedolžen obraz, kadar hočejo izvršiti kakšno hudobijo. Pomislimo samo na centralizem! Samo letošnje proračunsko leto nas bo — Slovence in Hrvate — ta preljudbi centralizem stal 3 milijarde kron, ki jih bomo morali plačati pri davkih, kot pa nam je za naše stroške potrebno. Pomislite — tri milijarde v enem letu; to niso mačkine solze. Slovenski in hrvaški kmet to bridko občutita na lastnih žepih.

Toda glej jih samostojneže! Kako hinavske obraze so naredili, ko so glasovali za ta centralizem, ki bo vsako leto požrl par milijard našega premoženja. »Centralizem je potreben za edinstvo, klerikalci zahtevajo avtonomijo, ker hočejo priti do glavne besede v Sloveniji.« S takimi in podobnimi čenčami hočejo opravičiti največje izdajstvo, ki ga je sploh mogel kdo izvršiti nad slovenskim kmetom.

Z istim nedolžnim obrazom hočejo samostojneži in liberalci katoliške Slovence in Hrvate ogoljufati za versko vzgojo otrok v šoli.

Pravijo: »Klerikalci samo vpijejo, da hočemo odpraviti versko vzgojo iz šol. Krščanski nauk bo ostal, in kaj hočete še več? Klerikalci le izrabljajo vero pri politikih.«

Zopet svobodomiselni ovinek, po katerem hočejo šolo polagoma narediti popolnoma brezversko.

Kako to? Takole:

V šoli se mladina ne samo uči temveč tudi vzgaja. Ni dovolj, da učenci nekaj vedo, znati morajo tudi prav živeti. Zato mora učitelj otroka v šoli ne samo učiti, da je 2 × 2 štiri, ampak ga tudi vedno navajati na pravo, pošteno življenje. Pravila za pravo in pošteno življenje pa ima katoličan začrtana edinole v naukah svete katoliške Cerkve, ki ima od Kristusa naloženo dolžnost, da »uči vse narode spolnjevati«, kar koli je Kristus zapovedal.

Zato mora učitelj v vseh predmetih katoliške otroke tako poučevati, da jih navaja na življenje po naukih katoliške vere. Zato je jasno, da nekatoliški učitelj ne more poučevati katoliških otrok, ker jih ne zna vzgajati po katoliškem nauku. Istotako ne svobodomiselni učitelj kakor tudi oče ne bo dal svojega otroka peku učiti čevljarstva.

In zdaj jih glej svobodomiselcel! Najprvo odpravijo iz šole ne ravno veroučnih ur temveč versko vzgojo in postavijo namesto nje sokolsko t. j. brezversko. To se pravi: katehet bo otroka v šoli pač še smel dve uri na teden učiti, da so tri božje osebe, toda učitelj bo ostalih 25 ur na teden otroke smel in moral učiti, naj živi v sokolskem, t. j. brezverskem duhu. To se pravi: ni ti treba držati ne cerkvenih ne božjih zapovedi, sv. maše in sv. zakramentov ne potrebuješ, ni se ti treba ozirati ne na Boga ne na hudiča, temveč živi po sokolsko.

Kaj pa pomenita potem dve uri krščanskega nauka, če je pa vsa ostala vzgoja brezverska! V Ljubljani je neka šola, kjer je velika večina učiteljev brezverska, ki svojega brezverstva tudi v šolskem razredu ne zakrivajo, celo poudarjajo ga nekateri. Katehet je izvrsten, toda vse njegove besede so večinoma bob ob steno.

Katehet uči in skuša vzgajati, brezverski učitelji pa vzgojijo. In ko bo iz naše tako vzgojene mladine prišel brezverski rod, bodo lahko še teh par veroučnih ur vrgli iz šole. Po ovinkih bodo dospeli do cilja.

Tako so delali tudi na Francoskem. Najprej so odpravili versko vzgojo, verouk pa pustili. Vpeljali so takozvano nevtralno šolo. Toda kakšen namen so imeli. Veliki svobodomislec Viviani sam je rekel to-le: »Nevtralna šola je bila vedno la. Morda ji je bila to potrebna laž.... toda sedaj je čas, da povemo: nevtralna šola je bila vedno diplomatska laž. Potrebovali smo jo, da smo potolažili tenkovestne in boječje ljudi. Sedaj pa tega ni več treba; sedaj lahko igramo z odkritimi kartami; nikdar nismo imeli drugega načrta, kakor da ustvarimo neko splošno protiversko razpoloženje, dejavno, bojevito in napadalno.«

Naši svobodomiselnici so v vseh stvareh način boja proti veri povzeli po Francozih. Zato je jasno, da hočejo tudi v šoli po ovinkih priti do uspehov:

odpravili so versko vzgojo in postavili namesto nje sokolsko;

mandirati. Radovedni smo, če so samostojni nava- rovali svoje stranko in žagarjeve milijone — za- kaj lahko se zgodi, da jih vsa pijata in podkupo- vanje ne bo pogasilo. Bomo videli!

SPITALIČ.

Skoro tri tedne nismo mogli rešiti županske krize. Sedaj je izvoljen za župana g. Simon Učar, posestnik v Beli. On in vsi štirje svetovalci so poštari katoliški možje in navdušeni pristaši SLS. Na prvi seji novega občinskega odbora smo predložili resolucije za avtonomijo Slovenije. Resolu- cija je bila sprejeta soglasno. Vseh šest odborni- kov SKS je enoglasno z nami glasovalo in vsi so lastnoročno podpisali izjavo. Tako vidite g. ured- nik, da imamo pri nas tudi v SKS treznomisleče občinske možje, ki gredo vsi v boj za koristi slo- venskega delovnega ljudstva brez ozira na njihove koristolovske voditelje.

MOŽJE IN FANTJE IZ SOSEDNIH FARA OKOLI ZAPLAZA!

Ali ste že pripravljani za Vaš tabor dne 31. julija? Pohitite! Pridite peš ali s prvimi vlaki do postaje Velika Loka ali St. Lovrenc. Počakajte na Čatežu, da od- idemo skupaj, z godbo na čelu. Marijine družbe, Orli in društva, pridite z zastava- mi! Pridite v obilnem številu, ne bojte se stroškov, ki jih boste imeli k večjemu za vlak ali kako kapljico pijače. Hrano prine- site seboj.

Glavna stvar bo dopoldne v cerkvi in pred cerkvijo. Po litanijah je samo še telo- vadba brez vstopnine. Veselice ne bo ni- kake, ker je to za nas zahvalna božja pot za vrnitev iz vojske. — Na svidenje!

Tedenske novice.

Politične.

p Za sprejetje ustave je bil samostoj- než Urek odlikovan z redom sv. Save II. razreda.

p Ljubljanski župan A. Pesek je bil od vlade že potrjen. Toda liberalci hočejo na vsak način še vedno preprečiti njegovo potrditev.

p Za odpravo korit se zavzema »Kme- tijski list«. Pa ne tako zares. Sicer ne bi samostojneži prodali slovenskega kmeta za korita, h katerim so sedli Pucelj, Urek in zadnje čase celo dr. Vošnjak. Vsa ta korita so zelo mastna. Poleg tega tudi »Kmetijski list pridno zoblje iz koritarskih jasli.

p Samostojnež Urek bo, kakor čuje- mo, odlikovan od rumunskega kralja s Karlovim redom z briljanti, ker zna tako briljantno lagati. Isti red zasluži urednik »Kmetijskega lista«.

p Zapravljajo naš denar in naš ugled. Sedanja vlada krasno gospodari z našim denarjem. Najela je notranje posojilo, ki ga plačuje — po 14 %. Svoj čas je najel kranjski deželni odbor posojilo po — 4%. Pa to so bili pač »klerikalci«. 14 % ob- resti plačujemo seveda — mi. Neki bel- gijski list se norčuje iz naše države, češ da je morala zato doma najeti tako dra- go posojilo, ker ji izven države radi cla- bega kredita nihče noče posoditi. — V švici je naš dinar najnižje padel takrat, ko

je bila sprejeta centralistična ustava. — Naša valuta stalno pada, ker naša libe- ralno-samostojna vlada ne uživa v zuna- njem svetu nobenega zaupanja. Tepeni smo mi. »Kmetijski list« pa piše o »veli- kih uspehih« samostojnežev s še večjimi črkami. Bog nas varuj takih samostojnih uspehov!

p Razpoloženje za nove davke dela »Kmetijski list«, ki pravi, da prebivalstvo neče razumeti, da so nove ceste mogoče le z novimi davki. Mi pa mislimo, da bi se dalo precej novih cest narediti s tistimi par sto milijoni kron, ki jih moramo Slo- venci vsako leto plačati več v Belgrad kot jih nazaj pride in to po zaslugi samo- stojnežev, ki so glasovali za centralizem.

p Zakaj dela »Kmetijski list razpolo- ženje za nove davke. Ker moramo Tur- kom plačati 1200 milijonov kron, Wrang- lovim vojakom pa, ki so prišli v našo dr- žavo, dajemo vsak mesec 24 milijonov kron — vbogajme. Samostojneži so za vse to navdušeni, pa tudi — odgovorni.

p Advokat, voditelj samostojnežev, dr. Vošnjak postane za plačilo, da je gla- soval za centralistično ustavo, po kateri nam je vzeta vsaka odločilna beseda, po- slansk v Pragi. Imenovan je bil kljub temu, da so mu ljubljanski vseučiliški profesorji dokazali, da je javno obrekoval in lagal. Prav s tem je menda dokazal, da ima naj- potrebnejšo lastnost, ki jo po modernih nazorih mora diplomat imeti.

p Znati se mora. Kmetijski list hvali Pašiča, da je znal ustavo preriniti skozi ozka vrata. Pašič je namreč turške vele- posestnike in samostojneže privezal na zlato verigo — ki jo bodo plačali naši kmetje — in jih z ustavo vred potegnil skozi ozka vrata. Znati se mora in Pašič zna. Pa tudi samostojni znajo. Saj sloven- ski kmet rad plača.

p Za Trstom, Reka, za Reko Baroš. Kako nezmožna je sedanja vlada, se vidi iz tega, da smo sedaj celo izgubili edino pristanišče, ki nam je bilo priznано po rapalski pogodbi v severnem Jadranskem morju. Sedaj je slovenska industrija potisnjena čisto v hribe. Živela samostojno- liberalna vlada.

p Edini srbski kmet, ki je glasoval za protikmeto ustavo, je bil Nikola Div- ljan. Kmetje-volvci so ga zato pozvali, da odloži svoj mandat. Tudi slovenskim samostojnežem bi se to primerilo, če ne bi imeli za sabo samih birtov, trgovcev, me- sarjev in bololskih surovin.

Domače novice.

d Kralj Peter je bil 12. julija obhajal 77 letnico svojega rojstva. V ta namen so se ta dan po celi državi vršile razne slav- nosti.

d Rafaelova družba, ki bo skrbela za izseljence, se je zopet poživila. Vsi, ki se mislijo izseliti v Ameriko, naj se obračajo nanjo, da ne pridejo goljufom v roke.

d Zaresne orožne vaje. Med našimi četami in albanskimi ustaši se vršijo kr- vavi boji. Vstaše zalagajo Italijani z oro- žjem in municijo.

d Novi kraljevi namestnik Ivan Hri- bar, znan svobodomislec, sedaj pristaš srbske radikalne stranke, nastopi svojo

službo 1. avgusta. Delal bo, kar bo hotel, poslušal kogar bo hotel, vladal, kakor bo hotel. Zakaj po novi centralistični ustavi je njegova dolžnost poslušati samo bel- grijske politike, ki so nas do danes po- znali samo pri — davkih. »Kmetijski list«, kljub temu Hribarja navdušeno pozdravlja,

d Štirje državni prazniki določeni, 28. junija, Vidov dan, 12. julija, Petrov dan, 1. decembra, dan ujedinjenja, 17. decem- bra, Aleksandrov dan.

d Še nas bodo navili. Vlada je skle- nila, da bo nagradila tiste davčne uradni- ke, ki bodo nad vse vestno pobirali dav- ke. Bog daj, da bi bili teh nagrad v naj- večji meri deležni srbski davčni uradniki v Vojvodini. Sicer pa: Zakaj pa ne bi do- bili nagrade tisti, ki davke vestno plaču- jejo? Zato, ker bi potem vse nagrade do- bil slovenski kmet. To pa po centralizmu ni dovoljeno.

d Novo ministrstvo. Ko si je minist. predsednik Pašič ubijal glavo ali bi Puclja imenoval za ministra vere ali nejevere, je o tem slišala nekaj tudi Pucljeva tetka. V svoji naivnosti je pa združila vero s po- božnostjo in je vsa vesela rekla svoji pri- jateljici: Ti, Marjana, ali že veš, kako vi- soko stopnjo je dosegel naš Ivan? V Bel- gradu ga bodo napravili za p o b o ž n e - ga ministra.

d Mariborski župan Grčar je potrjen, čeprav za ga volili tudi komunisti.

d Neverjetno zapravljanje našega denarja. Srbski kmetijski list »Selac« poroča, da je vlada odo- brila račun 72 milijonov kron za instalacijo pravo- slavnega patriarha v Peči. Pri nas pa dobivajo vsi slovenski duhovniki, vse cerkve, vsi župni uradi na leto dobra dva milijona kron. Slovenski upoko- jeni duhovnik strada, marsikateri kaplan mora ho- diti raztrgan, brez najpotrebnejšega pohištva jih najdeš mnogo — a še žrtvuje za društva, za knjiž- nico itd. Sicer pa skoro ne moremo verjeti poro- čilu »Selac«, zakaj 72 milijonov za eno samo slo- vensnost, to je že nekoliko preamerikansko.

d Utonil je na Pasjem brodu 20 letni Ivan Glažar iz Verda pri Vrhniki. Bil je ključavničar pri drž. železnici.

d Brat brata ustrelil. V nedeljo dne 10. julija je v Mengšu Mihael Friškovec ustrelil svojega brata Franceta. Vzrok alkohol in splošna posurovelost.

d Velikanska vročina je nastopila zad- nje dni. Toda pri nas je sproti ohladi ne- urje, ki pride od časa do časa. Iz drugih držav pa poročajo o neznosni suši in vro- čini, ki povzročajo že bolezni. Na Goriškem vlada taka suša, da je letina popolnoma uničena.

d V Ljubljani štrajkajo vsi lesni delav- ci. Zahtevajo večje plače.

d Zvonove, ki jih je svoj čas zaplenila avstrijska vlada, zahtevata nazaj ogrska in češka vlada. Ogrska jih je že dobila. Naša vlada jih ne bo zahtevala, ker so bili zaplenjeni katoliškim Slovincem in Hrva- tom. Le-ti pa po samostojni centralistični ustavi še v domači državi nimajo nobenih pravic, toliko manj v tuji.

d Strela je ubila. V Smedniku je bil pri nadvu dne 12. julija od strele zadet 8- letni France Bilban, čevljarški vajenec iz Št. Valburge. Nesel je na polje dežnike.

d Požar v železnikih. Dne 7. t. m. je zgorela streha na hlevu posestnika Jožeta Košmelja. Škode je povzročil požar 60.000 kron. Košmelj je bil zavarovan samo za 1600 kron.

d **Rop v mlinu.** Mlinarja Franca Krošla v Dečnem selu pri Brežicah sta napadla 7 t. m. zvečer dva nepoznana roparja. Eden napadalcev je vrgel moža na tla in ga držal, med tem pa je drugi plenil po mlinu. Ropar je moral biti domačin, ker je Krošl opazil, da se je v mlinu dobro spoznal. Roparja sta odnesla 2000 K denarja, hranilno knjižico Mestne hranilnice v Ljubljani, obleko, srebrno moško in žensko uro ter nekaj drobnarij.

d **Kakšna mladina!** V kopelji v Koleziji so se izvršile razne tatvine listnic in denarnic. Policiji se je posrečilo zasačiti tatove, in sicer šolarčke, med katerimi ima eden celih 9 let. Tatinska družba je izvršila tudi druge tatvine z namenom, da porabi ukradeni denar za zabave in slaščice. Dogovorili so se celo, koliko mora vsaki ukrasti. Obsodbe vredno je, da je neka ženska celo kupila od 9 letnega fantka ukradeno denarnico, vsled česar se bo morala zagovarjati pred sodiščem. Stariši pazite na svoje otroke!

d **Nesreča pri kopanju.** V nedeljo 17. t. m. se je kopal v Medvodah v Sori g. Franc Sušnik, član Orla v Medvodah. Pri kopanju pa ga je prijel krč in je utonil. Blag mu spomin!

d **Gorelo je 12. t. m. v Mavčičah.** Treščilo je najprej v neki kozolec, potem v neki pod. Oboje je zgorelo. Domača požarna bramba je omejila ogenj.

d **Iz Župeče vasi.** Dostikrat nam je že bilo žal staroslovskega gostoljubja, ki je ta narod odlikovalo pred drugimi. Toda pretekle dneve smo imeli priliko to gostoljubje doživljati med našimi Dolenjci. Ko smo se namreč hoteli po maturi razvedriti, so nas na povabilo preč. g. prof. Fr. Omerze sprejeli blagi Župeče-vasčani z odprtimi rokami. Ves njihov namen tega prijaznega sprejema je odseval iz ganljivih sprejemnih nagovorov ob številnih mlajih: Naj bi spoznali dobro njihovo srce, da bi lažje v bodočem življenju delali požrtvovalno za svoj narod, le za njegovo dobrobit. Posebno požrtvovalnost in prijaznost so pokazali poleg sorodnikov g. profesorja tudi gg. župnika Kreč in Zuster g. kaplan Tomazin. — Večina nas niti mogla ni pričakovati take prisrčnosti. Velikega pomena je bilo za nas, da se nam je vtisnila globoko v spo-

min do zdaj neznana dobrohotnost, katere dovolj preceniti ne moremo. Bog živi dobro dolensko srce in dal Bog, da bi se ta gostoljubnost razširila po vsej jugoslovanski domovini! — St.-viški abiturientje.

d **Umor v Savljah?** V Savljah je nenadoma umrla Franciška Hvastja. Splošno sumijo, da je bila zastrupljena. Sum leti na 27 letnega Miho Kunstlja iz Savel, s katerim je imela znanje. Kunstlja zasledujejo, a ga še niso našli.

d **Samomor ali nesreča.** Osebni gojenjski vlak, ki prihaja ob nedeljah v Ljubljano ob pol dvanajsti uri zvečer, je v nedeljo ponoči povozil na progi Vižmarje-Medno neznanega moškega. Po elegantni obleki sodeč, ne pripada delavskim slojem. Na kraju, kjer je ležalo popolnoma razmesarjeno truplo, so našli klobuk in palico. Identitete ponesrečenca še niso dognali. Tudi se še ne ve, če gre za samomor ali za nesrečen slučaj. — Nekateri sodijo, da je to truplo Miha Kunstlja, ki ga policija zasleduje radi umora Franciške Hvastje na Ježici. Vendar ta domneva najbrže ne bo prava.

d **Nova točka v sokolskem programu** je menda javno kopanje obojega spola v Adamovi obleki. Kdor ne verjame, naj pride pogledat k reki Krki, ki teče mimo Cerkelj na Dolenskem. Če bi pa opazovalec upal pripomniti, da to ni spodobno, ga z najgostejšimi kletvinami in psovkami nahruji nadebudni mladenič Sokol. Tako se je zgodilo (13. t. m.)! Čudili smo se, ko je g. učitelj Stoviček priznal, da so njegovi Sokoli divjaki, a danes se ne čudimo več. Zdravo — oziroma bolano!! (Tako ima navado pozdravljati vnete Sokole hudomušnež iz sosednje vasi.

* Zgodilo pa se je tudi, da je istotam Sokol (menda je sedaj načelnik) napadel domačega g. župnika s kamenjem, g. kaplanu pa grozil, da ga oklofuta, če ne bo Sokolov hvalil. Povedal je to sam.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	11. julija		16. jul.		18. jul.	
	K v	K v	K v	K v	K v	K v
ameriški dolar	149 50	152 80	153	—	—	—
avstrijska krona	— 22	— 22	— 21	—	—	—
češkoslovaška krona	2 07	—	—	—	—	—
angleški funt	560 —	562 —	552 —	—	—	—
francoski frank	12 08	12 16	—	—	—	—
italijanska lira	7 26	—	7 15	—	—	—
bolgarski lev	1 32	1 50	—	—	—	—
carski rubel	—	—	—	—	—	—
grška dragma	—	8 32	—	—	—	—
nemška marka	2 08	2 16	2 13	—	—	—
rumunski lej	2 25	2 29	2 30	—	—	—
švicarski frank	—	—	—	—	—	—
poljska marka	—	—	—	—	—	—
mažarska krona	— 60	— 55	—	—	—	—

ŽIVINA.

g **Izvozna carina za živino** je sledeča: Konji in kobile belgijske in noriške pasme v starosti nad 3 leta 1600 kron za glavo; žrebeta in mladi konji do 3 let belgijske in noriške pasme 800 kron za glavo; konji, kobile, mladi konji in žrebeta vseh drugih pasem 1000 K za glavo. Goveda in bivoli: živa 1000 za glavo, zaklana 800 kron za glavo. Prašiči: živi do 50 kg teže so prosti, nad 50 kg 400 kron za glavo; zaklani in sveže prešičje meso 200 kron za 100 kg.

PROMET.

g **Poštne dopisnice ljubljanske izdaje** ostanejo še vnaprej v veljavi in sicer tako dolgo, dokler se vse ne porabijo. Ker je pa na dopisnici natisnjena znamka le za 15 par, je potrebno nalepiti še znamko za 10 par.

g **25 milijonov dinarjev za Baroš in Martinščico.** Po načrtu ministra za promet je določeno 25 milijonov dinarjev investijskega posojila za popravo luke Baroš in Martinščice. Ti milijoni pa so mrtev kapital, dokler se vprašanje Baroša ne reši. Upamo, da se to vprašanje bliža odločitvi. Za nas je položaj ugoden in če bodo naši diplomati pokazali dovolj sposobnosti in spretnosti, bo zadeva kmalu za nas ugodno rešena.

g **Železnica Kočevje — Brod — Moravica** se je začela trasirati 18. t. m.

DAVKI.

g **Plačevanje davkov.** Zopet je polno pritožb radi opominjevalnih stroškov, ki jih naprtijo razni davčni uradi že pri prvem nalogu. To je nepravilno, zakaj davčni uradi smejo zaračunati samo poštno položnice, ki pa stanejo samo nekaj vinarjev. Pritožite se na finančno delegacijo.

g **Davčne knjižice.** »Kmetijski list« kakor rečeno, si v zadnjem času prav posebno nadevuje pavovega perja za zasluge, ki jih nima. Med drugim se baha, da so samostojneži dosegli zopetno uvedbo davčnih knjižic. Davčne knjižice so že davno dovoljene, samo zahtevati se morajo. V tem oziru je že pozimi posredoval poslanec Brodar in dosegel uspehe. Glej Domoljub od 13. aprila 1921, št. 15.

g **Dohodninski davek** se še zmirom pobira po starem, kljub temu, da je že davno odloženo, da se mora pobirati šele od 10.000 dohodkov navzgor. Samostojneži, ki sede v vladi, menda niti tega ne morejo doseči, da bi se glede davka vsaj to držalo, kar je že sklenjeno. In zopet so

Gospodarski obzornik.

ZADRUŽNISTVO NA ČEŠKOSLOVAŠKEM.

V kratkem času, odkar obstoji Češkoslovaška kot samostojna država, se je razvilo tamkaj zadrugništvo, kakor doslej še nikjer drugje. Osrednja zveza češkoslovaških zadrug je izdala letno poročilo, iz katerega je razvidno, da se ni samo pomnožilo število raznih zadrug (konzumnih) društev, produktivnih, nabavnih, stavbnih, stanovanjskih itd.) in njih članov, ampak da se je razširilo tudi polje dela in samo poslovanje. Prinašamo statistiko l. 1920; in iz l. 1918:

Število članov l. 1920: 574 tisoč 200, l. 1918: 108 tisoč 514;

promet l. 1920: 984 milijonov 570 tisoč 005, l. 1918: 68 milijonov 954 tisoč 450 češkoslovaških kron;

deleži: l. 1920: 35 milijonov 216 tisoč 228, l. 1918: 3 milijone, 946 tisoč 419 češkoslovaških kron;

rezerv. zaklad l. 1920: 9 milijonov, 710 tisoč 928, l. 1918 le 2 milijona, 35 tisoč 738 češkoslovaških kron;

dobiček l. 1920: 13 milijonov, 510 tisoč 581, l. 1918 pa 1 milijon, 204 tisoč 100 češkoslovaških kron.

Število članov je torej petkrat večje, promet štirinajstkrat. Posamezne zadruge spadajo po svo-

jem številu članov med največje v Evropi, tako n. pr. zadruha za Brno in okolico, ki šteje na 10 tisoč članov.

Kakor so se množile in razvijale posamejne zadruge, tako so se ustanovljali in razvijali osrednji zavodi, ki podpirajo zadrugništvo. Med temi je na prvem mestu »Splošna zadrugna banka« v Pragi, ustanovljena l. 1919, danes pa spada že med največje kreditne zavode češkoslovaške republike. Omeniti se mora tudi zavarovalni zavod »Čehoslovija« in pa podporno blagajno za zadrugne nastavljenice, kateri pripada okoli 10 tisoč oseb. Zadruge so postale lastnice tudi nekaj tovarn in sicer tovarne za etkorijo in milo.

Letošnje leto od 24. junija do 6. avgusta se vrši v Pragi »razstava zadrugniškega dela«, na kateri bo razvidno delo zadrug z ozirom na kmetijstvo, trgovino, obrt, industrijo itd.

CENE.

g **Cene v Zagrebu** za 1 kg žive teže: voli 16 do 24 kron, krave 12 do 15 kron, bikli 14 do 18 kron, svinje 26 do 33 kron. — Seno 100 kg 200 do 400 kron, detelja 380 do 430 kron, slama 350 do 420 kron.

naši poslanci, ki dregajo v vlado, naj napravi red. Ko bo red napravljen, bo prišel »Kmetijski list« in napisal: »Nov velik uspeh poslanev SKS.«

RAZNO.

g Za pogorelce v Danah je z uspehom posredoval v Belgradu poslanec SLS g. Škulj. Poslanec Stanovnik je obiskal pogorelece.

g Zadrufna tvornica gospodarskih strojev. Ministrstvo za agrarno reformo je kupilo na Dunaju popolnoma urejeno tvornico gospodarskih strojev ter jo namerava premestiti v najkrajšem času v naše kraje. Kje bo postavljena ta nova tvornica, do sedaj še ni rešeno. Za enkrat je predvidenih 50.000 deležev po 50 dinarjev. Člani te zadrufne tvornice bi bili v prvi vrsti poljedelci in delavci. Vsak član bo moral plačati 5 din. vpisnine in podpisati vsaj en delež. Podjetje se bo bavilo z izdelovanjem poljedelskih strojev in orodja in z izvajanjem tehničnih del, ki se tičejo gospodarske in lesne industrije.

g Poročilo o stanju poseva v Vojvodini. Pšenica. Toča je napravila v odseku Červenka-Kula in v okolici Sombora veliko škodo, vendar žetev po količini ne bo slabša kot lanska. Po kakovosti je letošnja pšenica prekosila lansko, ker lepi dnevi in rast in razvijanje prav dobro vplivajo. — O v e s. Prerokovanje o slabi letini ovsa se ni uresničilo. Po najnovejših poročilih se je stanje ovsa izboljšalo in more se reči, da bo žetev srednje dobra. J e č m e n je po količini in po kakovosti srednji. — K o r u z a. Stanje koruze je izvrstno tudi tam, kjer je bila toča.

g Stanje hmeljskih nasadov v Sloveniji. Sele zadnje dni meseca junija nastalo je dolgozaželeno poletno vreme, katerega je hmeljska rastlina tako nujno potrebna. V obče se lahko reče, da se je upanje na dobro letino zmanjšalo; pridelali bomo sicer več hmelja nego v minulem letu, pa ne mnogo več, dasi se je ploskev, s hmeljem zasajena, nekoliko povečala. Rastlina je zdrava in brez mrčesa, vendar je videti nekako bolj vitka. Kupčija je popolnoma ukinjena in se za neprodane ostanke nikdo ne zanima.

g Dober pridelek pšenice. Po poročilih iz južne Srbije se je tam žetev zelo dobro obnesla. Snop da 8 do 12 kg pšenice. Ravno tako je ugodna žetev v Banatu. Samo slama je vsled suše majhna in drobna, zato pa je pšenica dobre kakovosti. Mlaček se je pričela.

g Poljedelski svet se je ustanovil v poljedelskem ministrstvu. Dajal bo smernice v poljedelski politiki. Sestoji iz 30 članov, 12 jih imenuje minister iz ministrskih uradnikov, 18 pa razne zadrufne zveze.

Za naše gospodinje.

Pesin namaz. Četril kile oksane ali navadne kuhane pese sesekljaj prav na drobno, primešaj krompir, malo soli, jajce, popra, Elce ametanu in masla.

Šunkin namaz na cvrtih rezinah. Razsekaj 250 g puste šunke in dve trdi jajci, posoli in popopravi v nastriči malo oreška. Namotaj kruh v mleku, obrni v raztepenem jajcu, potroi s šunko in opeci na maslu.

Paradižnike zrežem na štiri dele, drobne čez pol, ter jih nastavim ob zidu na robu štedilnika, da se pri prejšnji toploti osuše. Ko neham kuriti, jih pomaknem na sredo plošče. Suhe spravim v škatljice ter pozimi v razne juhe in omake.

Riž z maroni. (Tudi turška jed.) Skuhaj pol kile maron, olup, zmečkaj in zredči nekoliko s smetano, skuhaj tudi četrtil kile oparjenega riža na mleku in zmešaj z maroni, osladi in stresi v namazano skledo. Raztepi 2 beljaka in žlico sladkorja in raztegni po površju riža in peci, da bo lepo rumeno.

Jesenska setev. Kmet seje žito, naše gospodinje pa kar pozabijo na svojo setev. Jaz sem že vsejala v prekopano zemljo peteršilj ter sem ga zagrabila. Pokrila sem ga tudi z listjem in dračjem, da mi ga ne razkopljejo kure. Čez zimo se bo lepo napel, spomladi pa bo kmalu zelen, dočim ga po spomladni setvi ne morem dočakati dovolj kmalu. Če je dolga jesen, se lahko posadi tudi grah — ki kakor znano tudi ne pozebe — ta pa le na prostor, ki je varen pred miši, ki ga kaj rade najdejo.

Prstan kraljice iz Sabe.

Angleški spisal Rider Haggard. — Poslovenil Franc Poljanec.

(Dalje.)

Neprenehoma sem dirjal po neki strmi poti. Spominjam se, da sem slišal v temi leve rjoveti krog sebe. Spominjam se, da je eden izmed njih skočil na mojega konja in da je uboga žival zarjavela. Potem se pa ničesar več ne spominjam, dokler se nisem zavedel — mislim, da je bilo približno kesneje — ležeč na verandi²⁵ lične hiše; streгло mi je nekaj prijaznih žensk nekega abisinskega rodu na pogled.

»Recite rajši: kot eden izmed izgubljenih izraelskih rodov,« je zbadljivo pripomnil Higgs in punil iz svoje velike morske pipe.

»Da nekaj takega. Podrobnosti vam povem kesneje. Poglavitno dejstvo je, da se to ljudstvo, ki me je pobralo zunaj svojih vrat, imenuje Abati, živi v nekem mestu, ki se imenuje Mur in trdi o sebi, da izhaja od nekega rodu abisinskih Judov, ki so bili pregnani, pa so se pred petsto leti preselili na ta kraj. Na kratko: nekoliko so podobni Judom in žive po neki zelo pokvarjeni judovski veri, so na neki način omikani in duhoviti, toda na poslednji stopnji propadanja vsled križanja — okoli devet tisoč mož znaša njih bojna moč, dasi je pred tremi ali štirimi rodovi znašala dvajset tisoč — in žive v neprestanem strahu, da jih ne izrebijo Tungi, ki jih obdajajo in žive z njimi v vednem sovraštvu, ker so lastniki čudovite gorske trdnjave, ki je bila nekdanj last tungskih prednikov.«

»Še enkrat Gibraltar in Španija«, je pridojedal Orme.

»Da samo s tem razločkom, da Abati tega srednjejafriškega Gibraltarja propadejo,

²⁵ Veranda je odprta lopa, uta pristavljena k hiši.

²⁶ Gibraltar je najjužnejša točka Španije — ozek polotok, silno naravna trdnjava. L. 1704. so Gibraltar Špancev iztrgali Anglezji in ga imajo še danes v rokah, z Gibraltarjem pa tudi moč nad Španijo in celim Sredozemskim morjem. Španci so se pogosto s silnimi žrtvami trudili, da bi ga nazaj dobili, pa doslej vedno brez uspeha.

Tungji pa, ki odgovarajo Špancev, so močni in se množe.«

»Dobro torej, kaj se je zgodilo?« je prašal profesor.

»Nič posebnega. Poizkušal sem pregovoriti te Abate, da bi pripravili pohod, da rešimo mojega sina, toda oni so se mi v obraz smejali. Ščasoma sem spoznal, da je samo ena oseba med njimi, ki je bila sploh kaj vredna, in ta je slučajno njih dedna vladarica, ki nosi visoko doneči naslov »Valda Nagasta« ali hči kraljev, in Takla Oarda ali rožin cvet, resnično lepa in duhovita mlada ženska, katere osebno ime je Makeda —

»Eno izmed imen prve znane sabejske kraljice.« je zamrmral Higgs; druga je bila Belkis.²⁷)

»Razgovarjal sem se z njo pod pretvezo, da jo zdravim«, sem nadaljeval, »zakaj sicer bi mi bili njih zanikarni dvorni predpisi komaj dovolili približati se taki vzvišenosti. Pripovedovala mi je, da ima malik Tungov obliko kot velika sfinga²⁸), ali vsaj tako sem razbral iz njenega popisa, zakaj sam ga nisem nikdar videl.«

»Kaj!« je zavpil Higs in poskočil, »sfinga v severni osrednji Afriki! Toda na vse zadržanje, zakaj pa ne? Pravijo, da so nekateri faraoni imeli stike s tem delom sveta, ali se celo od tam preselili. Mislim, da Makrozi ponavlja to legendo. Domišljam si, da ima ovnovo glavo.«

»Pripovedovala mi je tudi«, sem nadaljeval, »da imajo izročilo ali bolje vero, ki jo imajo za svojo versko resnico, da ta njih sfinga ali bog, ki ima mimo grede, levno in ovnovo glavo, in se imenuje Harmak —

»Harmaki!« je zopet pretrgal Higgs. »To je eno izmed sfinginih imen — Harmakis, bog vzhajajočega solnca.«

»Če bi tega boga«, sem ponavljal, »razdejali, bi narod Tungov, čigar predniki so ga, kakor pravijo naredili, moral oditi iz te dežele preko velike reke, ki leži proti jugu. Pozabil sem v tem hipu na njeno ime, mislim pa da mora biti prtok Nilov.«

Svetoval sem ji, da bi bilo najboljšo, če bi v teh razmerah njeno ljudstvo poizkusilo malika razdejati. Makeda se je zasmejala in dejala, da bi bilo nemogoče, zakaj ta stvar je velika kot majhna gora, in pridodejala, da so Abati že davno izgubili ves pogum in podjetnost in so zadovoljni, da sede v svoji rodoviti in z gorami obdani deželi, se hranijo s povestmi o nekdanji veličini in se bijejo za odlike in visoko doneče naslove, dokler jih ne zgrabi dan usode.

Prašal sem, če je ona tudi zadovoljna, pa mi je odgovorila: »Gotovo ne: toda kaj bi mogla storiti, da preustroji svoj narod, ona, ki je ni drugača kot ženska in zadnja v brezkončni vrsti vladarjev?»

»Rešite me Tungov«, je strastno dodala, pa vam dam tako plačilo, kot se vam še ni sanjalo. Staro podzemsko mesto tam je polno zakladov, ki so bili pokopani z njih starodavnimi kralji vred davno, preden smo mi prišli v Mur. Nimamo jih k čemu rabiti, saj nimamo nikogar, da bi z njim kupčevali; sišala sem pa, da ljudstva tam zunaj v svetu zlato visoko časte?»

»Jaz ne potrebujem zlata«, sem odgovoril, »jaz hočem rešiti sina, ki je tam-le ujet.«

»Potem«, je dejala hči kraljev, »morate začeti s tem, da nam pomorete razdejati finškega malika. Ali ni kakih sredstev za to?«

»Seveda so«, sem odvrnil in sem ji poizkušal razložiti lastnosti dinamita in drugih še močnejših razstreliv.

»Pojdite v svojo deželo«, je vneto vzkliknila, »in se vrnite s to snovjo in z dvema ali tremi, ki znajo z njo ravnavati in jaz jim prisegam vse mursko bogastvo. Samo tako morete pridobiti mojo pomoč za rešitev svojega sina.«

»Prav; in kakšen pa je bil konec?« je prašal kapitan Orme.

²⁷) Kraljica Belkis je obiskala kralja Salomona.

²⁸) Sfinge so kamenita ležeča praviljena bitja z levjim trupom in (navadno) človeško glavo. Pred vhodom v templje so jih včasih ležale cele vrste.

»Tak-le: Dali so mi nekaj zlata in spremstvo z velblodi, ki so jih dobesedno pogreznili v globočino po neki skrivni stezi v gorovju, da se tako izognejo Tungom, ki jih obdajajo in ki se jih strašno boje. S temi ljudmi sem varno prepotoval puščavo do Assuana; pot je trajala več tednov; tam so se utaborili, jaz pa sem jih zapustil pred nekako šestnajstimi dnevi ter jim zapovedal, naj čakajo moje vrnitve. Na Angleško dospel sem danes zjutraj in kakor hitro sem zvedel iz nekega naslovnika z imenom Kje je kdo, ki so mi ga dali v hotelu, sem takoj prišel sem.«

»Zakaj ste prišli k meni? Kaj želite, da storim?« je prašal profesor.

»K vam, Higgs, prihajam zato, ker vem, kako globoko se zajemate za vse, kar je starodavneja in zato vam nisem želel samo prvega dati priliko pridobiti si bogastva, temveč postati slavnim kot človek, ki je odkril najčudovitejše ostanke Davnine, ki so ostali na svetu.«

»S prav posebno verjetnostjo še zraven pridobim svoj odrezan vrat« je godrnjal Higgs.

»Kar se tiče moje želje, kaj naj bi storili, sem nadaljeval, »želim najti koga, ki pozna razstrelivo in hoče prevzeti nalogo, da finskega malika pihne v zrak.«

»Prav, to je dokaj lahko, kakor že koli, je dejal profesor in s pipino glavico pokazal proti kapitanu Ormeju in dodal: »on je po vzgoji inženjer, vojak in izborn kemik; zna tudi arabski in je bil kot deček v Egiptu — ravno pravi mož za ta posel, če hoče iti.«

Premišljal sem hip, nato pa sem ubogal neke vrste nagon, pogledal kvišku in prašal: »Kapitan Orme, ali hočete, če se stvar da zvesti?«

»Včeraj,« je dejal in malo zardel, »bi bil odgovoril: gotovo ne! Danes pa odgovorjam, da sem pripravljen stvar premisliti — to se pravi, če hoče tudi Higgs iti in mi morete gotove točke pojasniti. Toda opozarjam vas, da se samo sebi v zabavo ukvarjam s temi tremi reči, ki jih je profesor omenil, dasi je res, da imam nekoliko izkušnje.«

»Ali bi se vam zdelo neotesano, če bi vas kapitan Orme, prašal, zakaj je štiriindvajset ur naredilo tako izpremembo v nazorih in načrtih?«

»Nikakor neotesano, ampak samo neprijetno,« je odgovoril in zopet zardel, to pot pa globlje. »Pa ker je najboljši, da sem odkritosrčen, vam bom povedal. Včeraj sem mislil, da sem dedič zelo velikega premoženja po nekem stricu, čigar neverna bolezen me je privedla iz Južne Afrike preden sem nameraval priti in kot čigar dediča so me vzgajali. Danes sem še le prvič zvedel, da se je lansko leto skrivaj oženil z neko žensko, ki je veliko nižjega stanu kot on, in zapustil otroka, ki bo kajpada dobila vso njegovo last, ker je umrl brez oporoke. Toda to še ni vse. Včeraj sem mislil, da sem zaročen; danes so se mi oči odprle tudi nad to rečjo. Gospodična, je dodal z neko grenkobo, ki je bila volina vzeti dediča Antona Ormeja ni več volina vzeti Oliverja Ormeja, čigar vse premoženje znaša preveč pod desetisoč funtov³³⁾. Malo sramote bo pač zanjo in za njeno sorodstvo, naj bo že kakršnokoli, zlasti ker se ji — kakor sem razumel — že boljše zveze kažejo. Vsekako je njena odločitev stvar poenostavila, in ostal je in šel na drugi konec sobe.«

»Taka reč pa človeka ravnikači,« je sikal Higgs; »nesramno početje!« in nadaljeval je s svojim mnenjem o gospodični, o njenih sorodnikih in rajniku Antonu Ormeju, lastniku ladij v takem jeziku, da če bi bilo tiskano, bi ta zgodba ne bila primerna za družinsko branje. Način izražanja profesorja Higgsa je dobro znan v starinoslovskem svetu, tako da ni treba, da bi potem obstojal.

»Česar ne razumem popolnoma, Adams,« je dejal glasno, ko je videl, da se je Orme vrnil, »in kar mislim, da bi oba rada vedela, kaj je natančno vaš namen pri tem, ko nama slavite te ponudbe.«

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje! Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franciškskano cerkvijo)
obrestuje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po

3%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1920 nad 60 milijonov kron vlog in nad K 1.100.000 rezervnih zakladov. Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke v tekočem računu.

Za razvedrilo.

Pri skušnji. Profesor: »Recimo, da vas je na železnici v vozu sopotnik napadel. Vi ga po dolgem borenju premagate in skozi okno vržete. Ali bi bili vi kaznivi ali ne?« — Kandidat: »Na vsak način, kajti prepovedano je med vožnjo stvari skozi okno metati.«

Vsaki po svoje. Žena: »Ali ni to krivično, da moram jaz varčevati, ti si pa vsega privoščiš?« — On: »Nel Jaz sem s tabo veliko priženil in si lahko marsikaj privoščim; ti pa, ki si mene reveža vzela, moraš varčevati.«

Pri vojaki. Narednik vojaku, ki telovadi na drugo: »Glejte, da se na dvoje ne pretirate, sicer imam poleg dva taka cepca — pa imam že enega zadosti!«

V šoli. Katehet: »Kdor je priden in dobro dela, pride v nebesa; kaj je pa s takim, ki hudo dela?« — Odvetnikov sin: »Takega pa moj oče zagovarja.«

Še huje. A: »Oh, ta sitni revmatizem, kraven me pa še zobje bolé!« — B: »To je malenkost! Jaz sem imel tudi oboje — in razen tega še nesrečno ljubezen!«

Kakor gospodar, tako hlapec. Baron: »Zdaj, ko sem se jaz oženil, se hočeš tudi ti, Zan? Zaka?« — Zan: »Imam tudi jaz dolgove, gospod baron!«

Podedovano. Mati: »Kako je to, da ima moj Jožek tako slabo glavo, saj je vendar oče tako brihten?« — Učitelj: »Vzrok je ta, ker se dečki po meteri vržejo.«

Varčna gospodinja rabi edino le

GAZELA MILO

ki je najboljše in najceneje.

POZOR! Kdor hoče trpežne čevlje

na se obrne na trdko, katera jih ima po najnovjših najnižjih cenah. — Marija Pognič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 11.

Kupim
zlato — srebro
staro, zlomljeno,
F. Cuden — Ljubljana 22.
Prešernova ul. 1.

Kupujemo suhe gobe

prporočamo pa vse vrste semen za poletje in jesen! — Sever & Komp, Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Dvonadstropna hiša

z velikim vrtom in vodno močjo, pripravna za vsako obrt se proda. Več pove Franc Ambrož, posestnik in mesar, Lahovče pošta Komenda.

Kuharica

išče mesta v županstvu. — Nastopi lahko takoj. Naslov se polzve v

upravnistvu lista „Domoljub“ pod številko 2469.

Hlode, irame in gozdne parcele

kupuje Lesna družba Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8, pred sodnijo.

Pozor! Reklamna ponudba! Pozor!

Veljavno samo 20 dni!

Radl opustitve moje zaloge ur pošiljam skozi 20 dni vsakemu, kdor mi pošlje izresek tega oglasa, krasno remontoir uro (za gospode), preizkušeno, 30 ur idočo, s 3 letnim pismenim jamstvom za reklamno ceno od 40 din. mesto 85 din. franko za vnaprejšnji poslani znesek v priporočenem pismu. Ure se odposlje takoj priporočeno. — Po povzetju se pošilja edino proti naprej plačilu 10 dinarjev.

Skladišče ur Gjuro Pollak

Zagreb, Tkaličeva ulica 27.

Deklica ki bi imela veselje do gospodinskih del, stara 12 do 16 let, se sprejme v boljše trgovsko hišo na Dolenjskem. Vse ugodnosti po dogovoru. Zglasiti se je pisмено do 31. t. m. pod sifro: „Poštena in pridna 63“ na upravo lista.

Srednjeveliko posestvo

na Vidmu pri farni cerkvi v Dobrempolju, 15 min. oddaljeno od žel. postaje se prostovoljno proda. Obstoji iz hiše, skednje, lepega sadnega vrta, 1 gozdne parcele, 2 senožit in 6 njiv. Več se polzve pri Francu Žnidaršič, Ponikve št. 4, pošta Videm-Dobrepolje.

Izredna priložnostna prilika!

Radl nensadne smrti se proda iz proste roke lepa realiteta, ležeča ob železnici pri Kočevju z hišo in vsemi gospodarskimi poslopi in nekaj posestva. Na hiši so se vedno izvrševale trg. obrti in sicer gostilna, trafikla in trgovina z mešanim blagom. Vsled železniške bližine je pozicija brez konkurence, za vsako podjetje pripravno in za agilno osebo zlata jama. Realiteta se lahko takoj prevzame. — Mobilije in gospodarska orodja tudi delno, so na razpolago ter se prodajo zraven. — Pojasnila daje

Peter Petsche, trg. v Kočevju.

Pohišstvo

za vse sloje dovršeno, trpežno lapelniška dela in ceno, kakor tudi vse vrste pripomočata BRATA SEVER Ljubljana, Gospodsvet-ročata aka cesta 13 (Kollze).

³³⁾ Assuan, mesto ob reki Nilu v južnem (zgornjem) Egiptu.

³⁴⁾ Funt (sterlingov) je angleški denar in je veljal pred vojsko nekaj nag 24 kron. (Dalje.)

Poroč. prstani
Double verižice
Stenske ure
Budilke
Ženske ure
Uhani

Najstarejša trgovina ur, zlatnine in
srebrnine **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Prešernova 1.
Zahtevajte ponudbe!

MLINSKA SITA! Volnena, zimnata, zidana
vseh števil, pošilja najceneje
J. Dollnar, Svetje, p. Medvode.

Za sedanjo **setev** priporočam:
ajdo, koruzo, grahoro in rdečo deteljo.
Fran Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Zelišča Podleskovo ali prešičkovo
seme, lipovo, bezgovo in
arnika cvetje, norično ali beladonsa perje, čemerika
in sladke koreninice, tršlikovo lubje i. t. d. kupi
vsako množino in po najvišji ceni — Ed. Pišler
Vrhnika, Slovenija.

**Manufakturno
blago**

se kupi najceneje pri Angeloslav Hrastnik,
Karlovska cesta 8, Jerantič.

Modna in manufakturna trgovina

„PRI IVANKI“
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 29

priporoča cenj. odjemalcem razno blago kakor:
čefirje in oxforde za srajce že od 18 K naprej,
raznovrstno blačevino, žamet, sukno in volneno
za moške in ženske, kotenino belo in pisano,
kambrike, najfiniji klot v vseh barvah, kotenino
za rjuhe in močno rujava kotenino, cvilih za
postelje, odeje, moško in žensko perilo doma-
čega izdelka vedno v zalogi. — Cene zelo nizke,
postrežba dobra.

**Miši - podgane
stenice - ščurki**

in vsa golazen mora poginiti ako porabljate moja
najbolje preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot:
proti poljskim in hišnim mišim 12 K, za podgane 16 K,
za ščurke, posebne močne vrste 20 K, posebno
močna tinktura za stenice 15 K, uničevalec moljev
10 in 20 K, prašek proti mrčesu 10 in 20 K, mazilo
proti ušem pri ljudeh 5 in 12 K, mazilo za uši pri
živini 6 in 12 K, prašek za uši v obleki in perilu
10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na ze-
lenjadi (unič. rastl.) 10 in 20 K, prašek proti mravljam
10 in 20 K. Preprodajalcem popust.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport:
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

PARNA OPEKARNA na Uiču

R. SMIELOWSKI, slavbenik
LJUBLJANA, Rimska cesta št. 2.

Studi se dobro žgana opeka pro-
vrsne kakovosti po dnevnih cenah.

Škode in nadloge

se obvarujete le ako pokončavate miši navadne
in poljske
podgane s „Poginom“ škatlja po . . K 6.—
stenice z „Rapidom“ steklenica po K 12.—
ščurke z „Morinom“ škatlja po . . . K 6.—
Vsa sredstva preizkušeno najsigurneje učinku-
jejo!

I. C. KOTAR,

drogerija, Ljubljana Wolfova ulica 3.
Trgovci popusti! Trgovci popusti!

**Prvovrstna
ES-KA KOLESA**

Najfinije predvoj-
no kvalitno blago.

J. GOREC, Ljubljana
Gospodarska cesta 14.

Družba „IMPEX“
Ljubljana, Krekov trg št. 10

kupuje vse vrste

**klavno živino
in prašiče**
po najvišji ceni.

Potrebno in koristno je,

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem
posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli,
in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari do-
movini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po poštah, Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem
slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi
prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še poslal, ker bo mislil, da
smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi
pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zsu-
panje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kak denar.
Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega po-
slovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da
priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke,

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

Cosulich-Line

(prej Austro-Amerikana)

Trst - Amerika

prevažata potnike v New-York redno 3 krat
v Južno Ameriko po 1 krat mesečno. Pojas-
nila in prodaja vozni listov.

Simon Kmetec

glavni zastopnik za Slovenijo. — Ljubljana,
Kolodvorska ulica 26.

Odplov brzozarnika President Wilson
2. avgusta 1921.

Angleška parobrodna družba
CUNARD LINE.

Odprava potnikov I., II. in III. raz-
reda preko TRSTA-REKE in
CHERBOURGA v NEW YORK.

Sprejema naročila za prostore na
parnikih za Grčijo, Anglijo in Ame-
riko ter obratno za Jugoslavijo.

Natančna pojasnila daje:

CUNARD LINE,
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 26.